

KONGSBERG
KOMMUNE

Årsplan 2018 – 2019

Gamlegrendåsen barnehage

Styrers forord

Velkommen til nytt barnehageår i Gamlegrendåsen barnehage! Årsplanen omhandler i vesentlig grad hvordan vi voksne skal tenke og handle. Vi er bevisst at handlingene våre skal ha en hensikt, og være målretta, og vi vet at alle våre handlinger, hvert blikk og ord setter spor i barnet. Rammeplan for barnehagen gir oss tydelige styringssignaler som vi jobber etter, og innenfor rammeplanens føringer er vi frie til å velge våre satsingsområder. Nytt i denne planen er at vi viser hvilke prioriteringer som gjelder hele Kongsberg kommune, hvilke prioriteringer som gjelder alle barnehagene i Kongsberg og hvilke prioriteringer som er våre egne. Vårt valg dette året er å jobbe med relasjoner. Vi ønsker å bli enda dyktigere til å skape gode relasjoner med barna, og å utvikle oss selv som omsorgspersoner. I barnas leik, i hverdagen og i aktiviteter så vil vi alltid ha som utgangspunkt at barna skal oppleve vennskap og gode relasjoner til andre barn.

Vi har også valgt å tydeliggjøre oppdraget vårt i forhold til barnehagens verdigrunnlag i følgende hovedmål:

Å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

I høst feirer vi at det er 30 år siden vi åpnet dørene for første gang. Siden den gang har vi ønsket hundrevis av barn velkommen. Mye har endret seg i løpet av disse 30 årene. Det er blant annet større krav til dokumentasjon og planlegging og oppdraget vårt er mer omfattende.

Mye er også likt i 1988 og 2018. I forbindelse med jubileet så har vi lest gamle referat fra personalmøter og planleggingsdager og til vår store overraskelse så vi at årstemaet i barnehagen i 1988 var:

**Å ta vare på hverandre og naturen,
og også å ta vare på utstyr og barn i andre land.**

Er ikke det et flott sammentreff at vi velger samme tema i 2018 som i 1988? Å ta vare på naturen og å gi barna gode naturopplevelser har hele tiden vært viktig for oss, og vi var også den første avdelingen i Kongsberg kommune som ble miljøfyrtårn for 10 år siden.

I alle disse 30 årene har det viktigste for oss vært gode relasjoner, varme hjerter og å ta vare på hverandre!

Hanna Zitsell Sandven
Styrer

Innholdsfortegnelse

Styrers forord.....	s 2
0 Innledning.....	s 4
Planstruktur.....	s 4
Kvalitetsutviklingsplan.....	s 5
Verktøy i kvalitetsarbeid.....	s 6
Kongsberg kommunes prioriteringer.....	s 7
Kongsberg barnehagene sine prioriteringer.....	s 8
Våre prioriteringer.....	s 9
1 Barnehagens verdigrunnlag.....	s 10
Helhetlig læringssyn.....	s 10
2 Ansvar og roller.....	s 11
3 Barnehagens formål og innhold.....	s 12
Omsorg.....	s 12
Leik.....	s 12
Danning.....	s 12
Læring.....	s 13
Vennskap og fellesskap.....	s 14
Kommunikasjon og språk.....	s 12
4 Barns medvirkning.....	s 15
5 Samarbeid mellom barnehage og hjem... ..	s 15
6 Overganger.....	s 15
Når barnet begynner i barnehagen.....	s 15
Overganger innad i barnehagen.....	s 15

7 Barnehagen som pedagogisk virksomhet....	s 16
8 Barnehagens arbeidsmåter.....	s 16
9 Barnehagens fagområder.....	s 17
10 Informasjon.....	s 18

0 Innledning

Planstrukturen

Denne årsplanen inngår i en felles planstruktur for de sju kommunale barnehagene:

Sentralt planverk

- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (forskrift til barnehageloven)

Lokale planer

- Kommuneplanen for Kongsberg, 2009-2020
- Kvalitetsutviklingsplan for kongsbergbarnehagene, 2015 -2025
- Årsplan for Oppveksttjenesten
- Lederavtale og forventningsbrev- Oppveksttjenesten
- Overgangsplan barnehage – skole i Kongsberg

Barnehagens planer

- Årsplan 2018 -2019 for Gamlegrendåsen barnehage
- Avdelingsvise ukeplaner / månedsplaner
- Interne fellesplaner

Kvalitetsutviklingsplanen

Kongsbergbarnehagene 2015 – 2025

Kommunestyret har vedtatt kvalitetsutviklingsplan for kongsbergbarnehagene 2015 – 2025. (Se neste side). Planen gir felles retning for både private og kommunale barnehager i Kongsberg de neste årene. Det lages 3-årige handlingsplaner med tiltak innen de tre ambisjonene tidlig innsats, tidlig læring og teknologibyens barn.

Tidlig innsats 2018-2019

Følge intern rutine for tidlig innsats og handlingsveiledere BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) når de er ferdigstillt. Gjennomføre "Si det til noen" med de eldste barna på Mathilde. Delta med ansatte på opplæring i regi av Stine Sofie stiftelsen. Gjøre oss kjent med, og benytte nettsiden "Positivt barnehagemiljø" for å forebygge mobbing.

Tidlig læring 2018-2019

Vi jobber med språk, og har fokus på begrepsinnlæring. Gjennomfører observasjon med «By opp barnet til dans» på barna på Mathilde og Asbjørn høsten 2018. Viderefører «Strukturert ordlæring» med noen barn på Mathilde.

Teknologibyens barn 2018-2019

Realfagskontakt deltar i fagnettverk
Tverrfaglig- realfagsprosjekt gjennomføres i alle barnegruppene
Vi bruker nettbrett som pedagogisk verktøy med barna.
Vi bruker Bee-boot og andre programmeringsverktøy med de eldste barna.

VISJON

MED REAL KOMPETANSE I SEKKEN – MULIGHETENE ER MIN VERDEN.

DET UNIKE

**VI UTFORSKER OG UTVIKLER OSS I KONGSBERGS
UNIKE KULTUR, TEKNOLOGI OG HISTORIE.**

AMBISJONER

Tidlig innsats

Barndommen er kort og kan ikke gjentas. Barndommen har en egenverdi, den er her og nå, men virkningene varer hele livet. Derfor betyr de første barneårene så mye. Små barn fortjener stor og tidlig innsats. I Kongsberg investerer vi i gode barnehager, vi har kompetanse til å oppdage utfordringer hos små barn tidlig og vi setter inn tiltak tidlig. Vi står sammen om barnet, vi jobber tett og vi jobber tverrfaglig.

Tidlig læring

Det er når man er minst, man lærer mest. I kongsbergbarnehagene har vi kunnskap om små barns allsidige læring og utvikling og skaper gode leke- læringsmiljøer. Hos oss får alle barn få ta sitt potensiale i bruk og oppleve progresjon. Støttende voksne fremmer sosial og språklig kompetanse og vi synes realfag er gøy! Et tett samarbeid med foreldre, skole, SFO, helsestasjon m.fl. gjør alle barn i Kongsberg førsteklasses forberedt til skolestart.

Teknologibyens barn

Kongsberg er et attraktivt sted hvor folk fra hele kloden kommer for å jobbe og bo. Det gir oss lokalt mangfold og globale perspektiver. Barnehagene er første trinn i teknologibyens realfagssatsing, Kongsbergskolen. Aktiv bruk av Kongsbergs rike kulturarv, spennende samtidskultur og fremtidsretta fagmiljøer gir barna unike muligheter til utforskende og lærende lek, og til å oppdage hva verden kan by på.

Mestring

Gjennom utforskende, lekende læring og lærende lek skaper vi gode mestringsopplevelser. Barna lærer å lære og liker å lære. Tro på egen mestring og evne til å ta selvstendige valg gir lærelyst, mening og motivasjon.

VERDIER

Mangfold

Et godt barnefellesskap rommer mangfold og gir opplevelse av tilhørighet, respekt og forståelse for andre. Uansett bakgrunn og behov, opplever barna å bli sett og satt pris på. Slik lærer de likeverd og demokrati.

Kreativitet

Med forskertrang og lekelyst er vi på sporet av den nye tid. Små føtter tar store steg – nysgjerrige, undrende, sansende...

Nasjonale og lokale føringer

Nasjonale planer og strategier

Forskning

Offentlige utredninger

Rammeplanen

Barnehageloven

Verktøy i kvalitetsarbeid

Ståstedsanalyse

De kommunale barnehagene i Kongsberg bruker Utdanningsdirektoratets Ståstedsanalyse som verktøy i kvalitets- og utviklings-arbeidet. Ståstedsanalysen er revidert i forhold til ny Rammeplan, og gir oss et godt bilde av hvordan vi jobber i forhold til kravene i Rammeplanen.

MÅL:

Vi har gjennomført Ståstedsanalysen og skal gjennomføre avdelingsvise tiltak for å få bedre sammenheng mellom plan og praksis og for å utvikle kvaliteten.
Vi benytter Udir sitt støttemateriale for implementering av rammeplanen og involverer hele personalet i videreutvikling av kvaliteten.

Ledelse

Pedagogiske ledere og styrer har deltatt i *Bedre ledelse – økt kvalitet*, et felles ledelsesutviklingsprogram for alle barnehagene i Kongsberg. Vi skal ha fokus på lederrollene i barnehagen.

MÅL:

Vi bruker metoder fra «Bedre ledelse-økt kvalitet» i vårt kvalitetsarbeid i barnehagen.

Tilbakemeldinger

Vi har gjennomført KS sin medarbeiderundersøkelse 10 faktor, og skal ha fokus på relevant kompetanseutvikling og mestringsklima. Vi skal i vår kommunikasjon gi konstruktive tilbakemeldinger, og stille spørsmål ved hverandres praksis ut fra et faglig fokus.

MÅL:

Vi bruker pedagogisk dokumentasjon som verktøy.
Vi gir hverandre veiledning og konstruktive tilbakemeldinger i hverdagen, og personalet reflekterer rundt effekten av egne handlinger.
Pedleder har regelmessige fagsamtaler med ass/fagarb.

Samarbeid

For å utnytte ressursene til alle barnas beste, er det viktig med et godt samarbeid mellom ansatte, og mellom avdelingene. Vi skal trå til og hjelpe hverandre, og vi har et felles ansvar for hele barnehagen. Vi skal i felleskap drive faglig utvikling, og organisere dagen, avdelingene og barnehagen.

MÅL:

Alle ansatte skal ha fokus på hele barnehagens beste.
Pedledeerne samarbeider tett faglig.
Vi har gode informasjonsrutiner.
Vi har felles aktiviteter og leik på tvers av avdelingene.

Kongsberg kommunes prioriteringer og satsingsområder som påvirker vårt arbeid.

Trafikksikker kommune /trafikksikker barnehage

De eldste barna gjennomgår trafikkopplæring siste år før skolestart

Alle barna får opplæring knyttet til ferdsel i trafikken. Trafikksikkerhet i barnehagen er felles tema på høstens foreldremøter.

Barnehagens rutiner for sikkerhet i bhg, på tur, ved transport og parkering gjennomgås med alle ansatte hver høst.

FAU og SU kartlegger risikofaktorer i bhg og nærområdene hver høst, og sender innspill til trafikksikkerhetsplan for kommunen.

10-faktor medarbeiderundersøkelse

Fokusområde i personalet er relevant kompetanseutvikling, mestringsklima og kommunikasjon.

IA handlingsplan

Vi videreføre prosess i personalgruppa:

Vi jobber systematisk for å ha et raust og godt arbeidsmiljø der vi samarbeider og hjelper hverandre.

Vi har lavt sykefravær og innfører tiltak for å holde det samme lave nivået.

Miljøfyrtårn

Vi tar vare på naturen ved å:

- redusere avfallsmengden i barnehagen og særlig med fokus på matsvinn.

- lære barna å sortere avfall og lære dem hvorfor vi sorterer.

- lære barna sporløs ferdsel og hva som skjer med søppel i naturen.

Syngende kommune

Vi deltar på kurs i regi av Sangutvalget i Kongsberg om musikk og andrespråk, og om sangens virkning på helse og felleskap.

Vi synger mye og varierte sanger sammen med barna.

Felles valgte prioriteringer og satsingsområder i Kongsberg barnehagene.

Realfagskommune / I-pad satsing

Realfagsprosjekt gjennomføres i alle barnegruppene med fokus på fagområdet "natur, miljø og teknologi.
Vi jobber med progresjonsplaner i fagområdet "natur, miljø og teknologi".
Vi bruker nettbrett som pedagogisk verktøy.
Vi bruker Bee-boot og andre programmeringsverktøy.
Vi har realfagskontakter og deltar på opplæring.

Systematisk språkopplæring

«Strukturert ordlæring», metodikk for begrepslæring
Observasjon av språk via «Å by opp barnet til dans»

Bedre tverrfaglig innsats BTI

Det innføres handlingsveiledere i Kongsberg kommune for området tidlig og tverrfaglig innsats, vi legger til rette for kompetanseheving på området og tar veilederne i bruk.

Forebygge vold og overgrep

Kongsberg kommune fortsetter samarbeidet med Stine Sofie stiftelsen. Vi deltar i opplæring for ansatte, og gjennomfører "Si det til noen" med de eldste barna på Mathilde.

Systematisk arbeid for å forebygge mobbing

Barnehagen skal håndtere, stoppe og følge opp dersom barn opplever krenkelser eller mobbing.
Hjemmeside med fokus på forebygging av mobbing lanseres i høst 2018. Brukes av foreldre og ansatte.

Omdømmebygging

Vi jobber med tilknytning og tilvenning, og vi følger felles rutiner for oppstart "Når barnet begynner i barnehagen"
Vi bruker Facebook for å synliggjøre barnehagen og vårt arbeid.

Vår prioritering her i barnehagen

RELASJONER

"Vår evne til å se hva barna trenger, og gi dem det, vår vilje til å reflektere over og videreutvikle oss selv som omsorgspersoner bidrar til den psykiske helsen i befolkningen, -intet mindre."

"De voksne må se barnet innenfra, og se seg selv utenfra."

« Se barnet innenfra» Brandtzeg, Torsteinson og Øiestad

Dette viktige oppdraget er vårt!

Hvert blikk, hvert ord setter spor i barnet. Vi ønsker å bli enda dyktigere til å skape gode relasjoner med barna, og å utvikle oss selv som omsorgspersoner. I barnas leik, i hverdagen og i aktiviteter så vil vi alltid ha som utgangspunkt at barna skal oppleve vennskap og gode relasjoner til andre barn.

Vi vil jobbe relasjoner på følgende måte:

- Ta utgangspunkt i utvalgt faglitteratur, for å få en felles forståelse og for å se viktigheten av å bygge gode relasjoner (se motsatt side).
- Bruke praksisfortellinger for å utvikle vår praksis og for å utvikle oss selv i møte med barna.
- Planlegge hverdag og aktiviteter der målet er at barna opplever vennskap og gode relasjoner.

Relasjoner

«Når du ønsker å skape gode relasjoner med barn, er det ikke bare barnet som må være i fokus. Du må vende blikket innover mot deg selv. Du er alltid delaktig i relasjonen og bidrar til barnets opplevelse. Fastholder du et ensidig fokus på barnet, uten å ta høyde for ditt eget bidrag, ser og opplever du barna på feil premisser. For å skape gode relasjoner må du være bevist deg selv.»

«Du og barnet» Schibbye og Løvlie"

Tilknytning

«Ingenting er så viktig som de voksnes evne til å inngå positive, sensitive samspill med barna, evnen til å forstå barnet innenfra og ha godhet for deres behov.

Tilknytning dreier seg om mer enn gode følelser, det dreier seg like mye om å hjelpe barn med vanskelige følelser og å støtte dem i utforskning og lek."

De voksne må være større, sterkere, klokere og god.

« Se barnet innenfra» Brandtzeg, Torsteinson og Øiestad

Autoritativ voksenrolle -varme og tydelige voksne.

Voksne må møte barna med varme og tydelighet. Når det er mulig skal de følge barnets behov, og når det er nødvendig skal de ta ledelse.

«Være sammen» Læringsmiljøsenteret

Den lille læringsspiralen

Barnet skal oppleve at du forstår hva det tenker og hvordan de har det.

Den lille læringsspiralen er en måte å beskrive hvordan vi tror barnet tenker og bekrefte deres følelser når ting er utfordrende for dem.

«PLS-Positive læringsspiraler» Hans Holter Solhjell

1 Barnehagens verdigrunnlag

Helhetlig tilnærming

Styringsdokumentene i barnehagesektoren understreker viktigheten av å bevare den helhetlige tilnærmingen i barnehagen. Omsorg, leik, læring og danning er fire likestilte områder som samlet utgjør barnehagens helhetlige læringssyn. Vi skal ha like stort fokus på alle disse 4 grunnsteinene som til sammen bygger et stødig fundament i barnas liv. Vi legger til rette for gode opplevelser her og nå, og gir nyttige erfaringer på veien videre.

«Barndommen har en egenverdi, og barnehagen skal ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg, lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og danning skal ses i sammenheng» (Rammeplanen 2017)

«Omsorg er grunnleggende og viktig fundament i helhetlig tilnærming. Omsorgen et barn blir møtt med har stor betydning for barnets utvikling av selvpåfatning, og dermed også for barns utvikling av lyst til aktivitet og læring.» Lillemyr (2011).

«Leik utvikler samspillsferdigheter og vennskap. Forskning tyder på at det sosiale samspillet og utvikling av vennskap er spesielt viktig for læringen» Sheridan, Samuelsson & Johansson (2009).

«For små barn bygger de gode læringsprosessene på lek, samtidig som læringen også styrker barns forutsetning for lek» Moser og Pettersvold (2008).

Barnehagen skal i alle handlinger ta utgangspunkt i barnets beste, vi skal fremme demokrati, jobbe for mangfold og respekt, likestilling og likeverd, bærekraftig utvikling og for barnas livsmestring og helse.

Det er en god sammenheng med vårt fokus på relasjoner

For å imøtekomme dette store ansvaret har vi som overordnet mål i alt som skjer i barnehagen -i leik, aktivitet og hverdagssituasjoner- at barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

MÅL:

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen.

2 Ansvar og roller

Kongsberg kommune som barnehageeier er opptatt av et sterkt faglig fokus, og legger til rette for felles faglig retning. Det forutsettes at barnehageeier vektlegger de ansattes faglige og pedagogiske vurderinger i sin styring.

Styreren skal sørge for at det pedagogiske arbeidet er i tråd med barnehageloven og rammeplanen, og at personalet utvikler en felles forståelse for oppdraget som er gitt i disse.

Pedagogisk leder er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet, i tråd med godt faglig skjønn. Den pedagogiske lederen skal veilede og sørge for at barnehageloven og rammeplanen oppfylles gjennom det pedagogiske arbeidet.

Alle andre ansatte skal sammen bidra til å oppfylle målene og kravene i rammeplanen med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kompetanse.

Barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller.

Kongsberg kommune-barnehageeier

Håvard Ulfsnes	-Oppvekstsjef Kongsberg kommune
Aud Helliksen	-Fagleder barnehage oppvekstkontoret

Styrer

Hanna Zitsell Sandven	-Styrer
-----------------------	---------

Pedagogiske ledere

Kjersti Lillemoen	-Pedleder Sigmund
Liv Marie Åmo	-Pedleder Birger
Gro Haugerud Landsverk	-Pedleder Birger
Ellen Kathrine Funner	-Pedleder Asbjørn
Ragnhild Sørdal Vist	-Barnehagelærer Sigmund/Asbjørn
Hege Svare	-Pedleder Mathilde
Mari Brinck Hansen	-Barnehagelærer Mathilde

Andre ansatte

Anne Orsten Hansen	-Assistent Sigmund
Anne Lise Hagen	-Fagarbeider Sigmund
Bente Kanton	-Fagarbeider Birger
Haldis Bergan	-Fagarbeider Birger
Lilli Di Saltnes Østbye	-Lærling Birger
Lena Slåttsveen	-Fagarbeider Asbjørn
Aud Inger Tuko	-Assistent Asbjørn
Lydia Irene Wad	-Assistent Mathilde
Kirsti Skaar Olsund	-Assistent Mathilde

3 Barnehagens formål og innhold

Omsorg

En omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse og evne til samspill. Barns behov for tilknytning, beskyttelse og trøst samt deres behov for utforskning og mestring må møtes av de voksne. Forskning viser at den avgjørende faktoren for kvalitet i barnehagen er de voksnes relasjon til barna. De voksne må inngå positive, sensitive samspill med barna, ha evne til å forstå barna innenfra og ha godhet for deres behov. Trygghet, ømhet og glede er viktigere enn alt annet i barnehagen.

Brandtzæg m fl (2016)

Leik

Å få delta i leik og å få venner er grunnlaget for barnas trivsel og meningsskapning i barnehagen. Leiken har en sentral plass og vi skal gi gode vilkår for leik, vennskap og barnas egen kultur.

«Jeg skulle ønske at dagens barn lekte mer enn de gjør.

For den som leker som liten får en rikdom inni seg,
som man kan øse av hele livet.»

Astrid Lindgren

Danning

Danning skjer gjennom hele livet, og handler om formingen av individet, hvem man er og blir. Barna dannes som menneske ved å bli kjent med egne følelser i møte med andre.

Vi voksne skaper et godt omsorgsmiljø ved å:

- knytte nære relasjoner til barna
- være varme og tydelige voksne
- bekrefte barnas følelser
- jobbe med barns tilknytning og utforskning,

Vi voksne skaper et godt leikemiljø ved å:

- organisere rom tid og lekemateriale for å inspirere til ulike typer lek
- veilede barna i leiken for å unngå uheldige samspillsmønstre
- sørge for at alle barna opplever vennskap,
og at de lærer å være en god leikevenn

Vi voksne skaper et godt dannelsesmiljø ved å:

- legge merke til, anerkjenne og bekrefte barnas følelser
- følge opp barnas perspektiv og handlinger
- utfordre barnas tenkning og invitere dem inn i utforskende samtaler

Læring

Barnas læring skal foregå på et bredt spekter av områder. Barna skal lære alt fra konkrete ferdigheter, selvstendighet og nysgjerrighet, til gode holdninger og sosial kompetanse. I barnehagen skal de møte utfordringer, og oppleve mestring. Barna lærer i formelle og uformelle læringsaktiviteter. Barna er mest ivrige og konsentrerte når de er opptatt med noe som engasjerer, og de lærer mest i handling med konkrete ting.

De lærer i sosial samhandling med andre .

Vi voksne skaper et godt læringsmiljø ved å :

- introdusere nye situasjoner, temaer, fenomener, materialer og redskaper som bidrar til meningsfull samhandling.
- ta utgangspunkt i barnas forutsetninger og interesser, og tenke progresjon og mestring
- anerkjenne og stimulere barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær.
- la barna få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser.

Vennskap og fellesskap- sosial kompetanse

Sosial kompetanse handler om:

- å tilpasse seg felleskapet
- å være en synlig deltager som hevder sin plass.
- å lykkes i å omgås andre.
- å samhandle positivt med andre i ulike situasjoner
- å vise omsorg og hensyn
- å si fra om egne ønsker og behov

Sosial kompetanse er grunnleggende i forhold til barns leik, læring og danning. Barnas leik er en svært godt egnet arena der barna kan utvikle sin sosiale kompetanse i samspill med andre barn og bevisste voksne.

Kommunikasjon og språk

Vi observerer barnas språkutvikling via «Å by opp barnet til dans» og jobber med "strukturert ordlæring" ved behov. Vi bruker rim og regler og leser variert litteratur for barna. Den gode hverdagssamtalen er viktig for barnas språkutvikling, og vi har fokus på å bruke et presist språk. Hverdagssamtalen skaper mulighet for dialog og refleksjon. Forskning viser at kvaliteten på samtalen mellom barna og de voksne er avgjørende for kvaliteten på barnehagen.

Mål vennskap og fellesskap:

Vi støtter barnas initiativ til samspill og bidrar til at alle kan få leke med andre, oppleve vennskap og lære å beholde venner. Vi er tett på og veileder barna i deres samspill med andre.

Mål språk:

«By opp barnet til dans» brukes til observasjon av barnets språk på Mathilde og Asbjørn.

«Strukturert ordlæring» brukes på noen av barna på Mathilde.

Vårt arbeid med språk skal gi barna økt ordforråd, og god begrepsforståelse.

De voksne skal bruke et presist språk, naturvitenskaplige forklaringer og gode strategier i sin dialog med barna.

4 Barns medvirkning

Vi reflekterer sammen med barna i hverdagen og i barnesamtaler. Vi ser tilbake på opplevelser, slik at vi hører barnas tanker om hvordan de opplever dagene i barnehagen, og hva som er viktig for dem.

Vi er lydhøre og observerer barnas varierte måter å uttrykke seg på. Dette gir oss gode innspill i vår videre jobbing.

Det gjennomføres systematiske barnesamtaler 1 gang i året på Sigmund, Asbjørn og Birger og 2 ganger i året på Mathilde.

5 Samarbeid mellom barnehage og hjem

Vi har tett samarbeid med foreldre, og jobber for å sikre at de barna som trenger ekstra oppfølging får tidlig og systematisk hjelp. Den daglige kontakten mellom foreldre og barnehagen, brukes til å formidle hvordan barnet har det og utveksle informasjon slik at foreldrene får et godt innblikk i barnas hverdag i barnehagen. Vi gjennomfører foreldresamtaler hver høst og vår. Foreldrene får informasjon om aktiviteter via månedsplaner og informasjonsskriv. Barnehagen samarbeider med andre instanser til barnas beste. Foreldre er alltid informert når vi innleder samarbeid med andre.

6 Overganger

Når barnet begynner i barnehagen

Tilvenningsperioden er viktig for at barna skal være trygge.

Tryggheten er grunnleggende for at barna kan oppleve god lek, og godt samspill med andre barn, og for at barna kan være konsentrerte og entusiastiske i den aktiviteten de holder på med.

Vi jobber for at foreldrene også skal være trygge på barnehagens ansatte, og ha god innsikt i hvordan vi jobber. I oppstarten er en god dialog ekstra viktig!

Vi forsøker så langt det lar seg gjøre at en fast voksen har ansvar for den første delen av tilvenningsperioden. Det er fint å bli ekstra godt kjent med en av de voksne. Det er viktig for barnet at foreldre og ansatte er tydelige overfor barnet, når foreldrene skal dra og komme tilbake. Struktur og faste rutiner gir barnet en trygg og forutsigbar hverdag. Barnehagen har derfor faste garderobeplasser, lik dagsrytme fra dag til dag, faste rutiner rundt måltid og i hverdagen. Hver dag informerer vi om hvordan dagen har vært for det enkelte barn. Vi har god intern kommunikasjon slik at de som er på jobb når foreldrene henter, vet hvordan starten på dagen var. Nye foreldre får "Når barnet begynner i barnehagen" vår nye rutine for tilvenning. Tilvenningen tilpasses det enkelte barn.

Overganger innad i barnehagen

Hver høst skifter noen av barna avdeling her i barnehagen, og møter nye barn og voksne. Første juni hvert år får foreldrene beskjed om hvor barnet skal gå neste høst. Vi bruker tid på at barna skal besøke den nye avdelingen og bli godt kjent der, og med de nye voksne. Vi overfører kunnskap om barna til den nye avdelingen. Foreldrene får tidlig hilse på de voksne på ny avdeling. Det er viktig at foreldrene sier fra til ny avdeling om barnets vaner og behov, så det blir best mulig for barnet.

Overgangen mellom barnehage og skole

Kongsberg kommunes rutine for overgangen mellom barnehagen og skole «Førsteklasse forberedt» følges. Rutinen deles ut til alle foreldre i august siste barnehageår. Vi samarbeider med Gamlegrendåsen skole i «Sangskattekista», et prosjekt via Kulturtjenesten.

7 Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Vi har bygging av relasjoner som utgangspunkt i alle planer, og jobber med å utvikle personalets felles forståelse, og innsikt i egen praksis. Vi gir tilbakemeldinger til hverandre knytta til praksis for å forbedre barnehagens kvalitet. Personalet vurderer effekten av sine handlinger gjennom pedagogisk dokumentasjon. Vi evaluerer gjennomførte aktiviteter. Vår årsplan gir overordna retning for arbeidet, og uke/måneds- planene beskriver aktiviteter for barna. Alle ansatte I tillegg lager vi fellesplaner som pedledere tar utgangspunkt i når de planlegger for sin barnegruppe. Les mer om planer og kvalitetsarbeid s 4-7.

Vi ønsker tilbakemeldinger fra foreldre, og tar godt i mot alle henvendelser. Vi bruker innspill fra foreldrene i vårt planleggings- og forbedringsarbeid. Barnas trivsel, tilhørighet og allsidige utvikling observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og vår kunnskap om barns utvikling og behov. Vi følger intern rutine for tidlig innsats, og tar i bruk veiledere for BTI -bedre tverrfaglig innsats- når de er ferdige. Vi sørger for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud.

8 Barnehagens arbeidsmåter

Vi bruker varierte arbeidsmåter for å gjøre barnehagens innhold spennende og variert, og for å gi barna allsidige opplevelser i barnehagen. Vi veksler mellom spontane og planlagte aktiviteter. Vi bruker barnehagens nærmiljø til å gi barna varierte natur- og bevegelseserfaringer. Vi formidler Ruud-historien til de eldste barna. Vi forteller historier om leik, moro, samhold og hjelpsomhet. Videre er vi opptatt av å formidle kameratskapet vi opplever skigutta hadde.

Barna opplever aktiviteter som engasjerer dem, det gjør dem ivrige og konsentrerte. Vi legger stor vekt på at barna skal være aktive og i handling med konkrete ting.

Vi legger til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Vår aldersinndeling gjør at barna på de ulike avdelingene er forholdsvis jevne i utvikling, noe som gjør det lettere å treffe alle barna med våre pedagogiske opplegg. Når barna skifter avdeling introduseres nye aktiviteter og temaer.

Digital praksis er en av våre mange arbeidsverktøy og brukes det det kan berike barnas opplevelser. Det er et supplement til alt det andre vi gjør i barnehagen, og skal ikke dominere som arbeidsmåte. Vi er særlig opptatt av at barna er produsenter og ikke konsumenter i bruk av iPad. De lærer hvordan de aktivt kan utforske, og selv skape, og ikke bli passivt underholdt.

9 Barnehagens fagområder

I vårt daglige arbeid jobber vi hele tiden med et eller flere av barnehagens fagområder. Vi har også aktiviteter der vi planlegger innhold med utgangspunkt i de ulike fagområdene, og i perioder velger vi ekstra fokus på et område om gangen.

I tillegg har vi valgt ut konkrete pedagogiske mål for barna i de ulike fagområdene. Disse målene jobber vi med på forskjellig måte ut fra barnas alder.

Kommunikasjon, språk og tekst :

- Barna opplever gode hverdagssamtaler med lydhøre voksne.
- Barna utvikler leseglede ved å ha god tilgang på bøker etter sine forutsetninger, og ved å bli lest for.
- Barna møter variert litteratur i hverdagen og i temaarbeid.
- Barna erfarer språk gjennom å spille spill og lære sanger, rim og regler.

Kropp, bevegelse, mat og helse:

- Barna er i variert fysisk aktivitet ute.
- Barna øver seg på å smake på forskjellig mat.
- Barna skal utvikle og styrke sin selvfølelse ved at voksne bekrefter deres følelser.

Kunst, kultur og kreativitet

- Barna deltar på aktiviteter via den Kulturelle barnehagesekken i løpet av barnehagetiden.
- Barna tegner og maler for å få uttrykt seg ikke verbalt uttrykk.
- Barna lærer varierte sanger, og de voksne synger mye sammen med dem.

Natur, miljø og teknologi:

- Barna deltar i kildesortering.
- Barna er mye på tur og lærer sporløs ferdsel i naturen.
- Barna får erfaringer bruk av nettbrett.
- Barna deltar i ulike realfagsprosjekt.

Antall, rom og form:

- Barna skal bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelse, og etter hvert tilegne seg gode, og anvendbare begreper rundt mengder, tall og telling.

Etikk, religion og filosofi

- Barna lærer om hjelpsomhet, og om å ta vare på hverandre, via «Barn hjelper barn» og i hverdagen.

Nærmiljø og samfunn

- Barna leiker på Ruudplassen
- Barna lærer om Birger Ruud og hoppgutta.
- Barna følger restaureringen av Ruudhytta.
- Barna er mye ute i skogen på turer og aktiviteter.
- Barna blir kjent med skolen og området rundt.

10 Informasjon

Foreldreråd

Består av alle foreldre i barnehagen.

Foreldreutvalget

Det velges to foreldrerepresentanter fra hver avdeling som utgjør FAU. Blant FAU velges to representanter til SU, samt leder, kasserer og sekretær for FAU.

Samarbeidsutvalget

Sigbjørn Løchen	Eierepresentant	Politiker
Liv Åmo	Ansattrepresentant	Ped leder
Lydia Wad	Ansattrepresentant	Assistent
NN	Foreldrerepresentant	
NN	Foreldrerepresentant	
Hanna Zitsell Sandven	Sekretær/saksbehandler	Styrer

Planleggingsdager

17. august	2018
02. januar	2019
23. april	2019
31. mai	2018
14. juni	2018

Tradisjoner for barna

Nissefest	19. des
Karneval / kostymerenn	Feb / mars
Vårfest	16. mai

Foreldrearrangement

Foreldremøter	Uke 37
Hjertelig velkommen fest med 30 års jubileumsfeiring	6.sept
Lysfrokost	30.nov
Påskefrokost	11.april
Barn hjelper barn	25. april
Dugnad	07. mai
Foreldremøte	Våren 2018

FAU arrangement

I løpet av barnehageåret vil FAU arrangere 2-3 treff for alle familiene i barnehagen.

